Insonga naf keltirish — oliy baxt!

Ishonch

Gazeta 1991-yil 21-martdan chiqa boshlagan

O‘zbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasining nashri ● 2013-yil 3-oktabr, payshanba № 121 (3314)

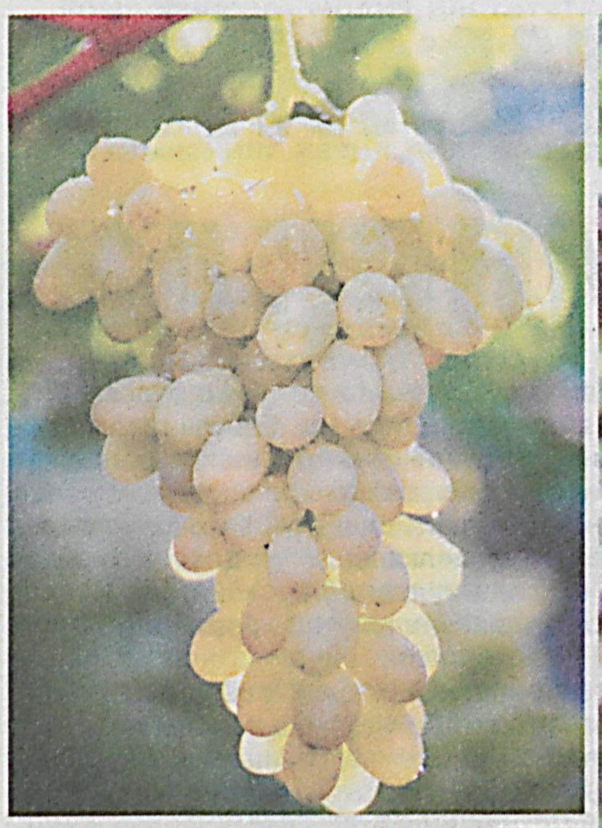

Юртимизда ҳар бир ҳудуд шароитига мос узум навини етиштириш чоралари кўрилмоқда. Жумладан, Янгийўл, Зангиота, Самарқанд, Асака, Оҳангарон туманлари тўлиқ мева-сабзавот ва узум етиштиришга ихтисослаштирилди.

Токзорлар ҳосилдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилашга қаратилаётган доимий эътибор бозорлар тўкинлиги ва экспорт салоҳиятини оширишга хизмат қилаётир. Бунда давлатимиз раҳбарининг жорий йил 13 мартда қабул қилинган 2013-2015 йилларда Республикада узумчиликни янада ривожлантириш чора-тадбирларига оид қарори муҳим омил бўлмоқда.

Соҳа ривожида фермер хўжаликлари билан бирга саноат корхоналари ҳам фаол иштирок этмоқда. «Ўзвиносаноатхолдинг» компанияси тизимидаги узумни қайта ишлашга ихтисослашган бир юз йигирмадан ортиқ корхона томонидан саноатбоп токзорлар барпо этиш, ер унумдорлигини ошириш ҳамда тармоққа инновацион ғояларни татбиқ этишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

— Хўжалигимиз ер майдонини кенгайтириш, ноёб Европа навларини янада кўпайтириш мақсадида тўқсон хилга яқин узум навларидан иборат коллекция яратилди, — дейди Тошкент вилояти Қибрай туманидаги «Настарин-Жасмин» фермер хўжалиги раҳбари Нодира Акромова. — Ҳозир уларни юртимиз иқлим шароитига мослаштириш ва юқори сифатли маҳсулот етиштириш учун меҳнат қилаётирмиз. Бу борада бизга «Ўзвиносаноатхолдинг» компанияси мутахассислари яқиндан ёрдам бермоқда.

Ҳозир компания тизимидаги корхоналарда мингдан ортиқ турдаги маҳсулот ишлаб чиқарилмоқда. Жорий йилда улар 117,7 минг тонна узумни қабул қилиш ва қайта ишлашни режалаштирган. Айни пайтда соҳибкорларимиз ўзлари етиштирган хомашёни қайта ишлаш корхоналарига пешма-пеш етказиб бермоқда.

Муҳаммад АМИН (ЎзА) олган суратлар

2013 йил — Обод турмуш йили

Кегайли туманига ташриф буюрган киши ўзини янги барпо этилаётган шаҳарчада юргандек ҳис этади. Негаки, бу ерда қисқа муддатда барча қулайликларга эга бўлган кўркам турар жойлар барпо этилди.

Ҳам қулай, ҳам мустаҳкам

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2009 йил 3 августдаги Қишлоқ жойларда уй-жой қурилиши кўламини кенгайтиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисидаги қарори қорақалпоғистонликларнинг кўнглидаги иш бўлди.

Оролбўйида «Қишлоқ қурилиш инвест» инжиниринг компанияси буюртмачилигида 2010 йил 310 та, 2011 йилда 345 та ва ўтган йили 400 та якка тартибдаги уй-жойлар қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Уй эгаларига «Қишлоқ қурилиш банк» томонидан имтиёзли кредитлар берилди.

Обод турмуш йилида ўн саккизта овул ҳудудида 550 та замонавий турар жой қурилади. Янги замонавий уйлар ёнида савдо мажмуалари, тиббиёт пунктлари, спорт майдончалари ва бошқа хизмат кўрсатиш иншоотлари қад кўтаради.

— Бундай мустаҳкам иморатлар намунавий уй-жой қурилиш массивларида аниқ лойиҳа ва режа асосида махсус ташкилотлар томонидан тез ва соз амалга оширилмоқда, — дейди Қорақалпоғистон Республикаси касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси кенгаши бўлим мудири Қувватбой Қадримбетов. — Энг муҳими, бундай уй-жойлар муҳандислик коммунал тармоқлар, узлуксиз электр энергияси, табиий газ, ичимлик суви билан таъминланган. Канализация тармоқлари ўрнатилган, текис ва равон йўллар қурилган.

Қишлоқ жойларда намунавий лойиҳалар асосида қурилаётган турар жойлар замонавий архитектура талабларига тўла жавоб бериши ва мукаммал инфратузилмага эгалиги хонадон соҳибларини мамнун этаяпти. Турар жойларни қуришда Оролбўйининг ўзига хос табиати, рельефи ва экологик шароити ҳисобга олинаётганлиги алоҳида эътиборга сазовор.

Иззат ҲИКМАТОВ

Иқтисодиёт

Хоразм вилоятида аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлашни яхшилашга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Президентимиз Ислом Каримовнинг 2012 йил 6 декабрдаги Урганч шаҳар бош режасини амалга ошириш, Хоразм вилояти аҳолиси ичимлик суви таъминотини ва ободончилигини тубдан яхшилаш чора-тадбирлари тўғрисидаги қарори бу борадаги ишлар самарадорлигини оширишда муҳим омил бўлаётир.

Сув таъминоти яхшиланмоқда

Вилоятда сув тозалаш иншоотлари ва сув қувурларини доимий ишчи ҳолатида сақлаш, аҳолига ичимлик сувини кафолатли етказиб бериш ҳамда ичимлик суви тармоқларини реконструкция қилишга қаратилган ишлар изчил давом этмоқда. 2013 йилда сув таъминоти тизимини реконструкция қилиш ва ривожлантириш дастури доирасида Урганч шаҳри ва унга туташ ҳудудларда 112 километр тоза ичимлик суви тармоқлари ётқизилди. «Копарасс» насос станциясидан йирик ҳажмли қувур тортиш ҳамда Питнак ва Урганч шаҳарларидаги сув тақсимлаш иншоотининг 2-насос станциясини реконструкция қилиш бўйича белгиланган ишлар жадал олиб борилмоқда.

Айни кунларда ичимлик суви таъминотини яхшилаш бўйича қўшимча 25 объектда 43,5 километр масофадаги тармоқни барпо этиш ишлари бошлаб юборилди. Урганч шаҳридаги 10 маҳалла ва қишлоқ аҳоли пунктларида қўшимча равишда 36 объектда 6 миллиард сўмлик қурилиш ва реконструкция ишларини амалга ошириш режалаштирилган. Бу 48 минг нафарга яқин аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлаш имконини беради.

ЎзА

Байрам тадбирлари

Ўқитувчи ва мураббийлар куни муносабати билан Андижон вилояти шаҳар ва туманларида маданий-маърифий тадбирлар давом этмоқда.

Қанча алқасак оз

Таълим, фан ва маданият ходимлари касаба уюшмаси Андижон шаҳар кенгаши томонидан ўтказилган байрам тадбирида 320 нафардан зиёд ўқитувчи ва мураббий иштирок этди.

— Мустақиллик туфайли юртимизда ўқитувчи ва мураббийлар чинакамига қадр топди. Уларга байрам муносабати билан 9 млн. 200 минг сўмлик касаба уюшма совғалари топширилди, — дейди Таълим, фан ва маданият ходимлари касаба уюшмаси Марказий кенгашининг вилоятдаги масъул ташкилотчиси Э.Каримов.

Асака ва Жалақудуқ туманларида ҳам шундай тадбирлар бўлиб ўтди.

Ўз мухбиримиз

Ибрат

Бухоро туманидаги «Маданият Муҳаммад Исмат» фермер хўжалиги раҳбари Муҳаммад Аҳмедовни вилоят аграр соҳаси ходимлари яхши билишади. Олтмиш беш ёшни қаршилаётган Муҳаммад аканинг меҳнат фаолияти асосан деҳқончилик билан боғлиқ. У ўттиз йилдан зиёд вақт давомида ширкат хўжалигида раҳбарлик қилди. Ишдан ажралмаган ҳолда пахтачилик соҳасида илмий тадқиқот олиб бориб, номзодлик диссертациясини муваффақиятли ҳимоя қилди.

Саховатли фермерлар

Фермер хўжаликлари ташкил этилгач, Муҳаммад ака ҳам мулкдорлар сафидан ўрин олди. У бошқараётган хўжалик деҳқонлари йил сайин катта муваффақиятларга эришмоқда. Масалан, жорий йилда ғаллачиликда энг юқори натижа қўлга киритилди. 106 гектар ғаллазорнинг ўртача ҳосилдорлиги 80 центнерни ташкил этди. 848 тонналик ялпи хирмондан 465 тоннаси шартнома асосида давлатга сотилиб, бу борадаги режа ошириб бажарилди. Фермернинг ўз ҳисобида қолган доннинг 50 тоннаси эса жамоа аъзолари ва эҳтиёжманд оилаларга тарқатилди.

Саховатли фермер даромаднинг бир қисмини хайрли ва савоб ишларга сарфламоқда. Чунончи, тумандаги 34-ўрта умумтаълим мактабини таъмирлашга 11 миллион сўм, вилоят тез ёрдам шифохонаси таъмирига 5 миллион сўм, Бухоро Давлат университетининг агрономия йўналишида таҳсил олаётган 2 нафар талабанинг тўлов шартномалари учун 4 миллион сўм, «Кўчкисафед» қишлоқ врачлик пунктини таъмирлашга 2 миллион сўм ажратди.

Шунингдек, Пешку туманидаги «Туркон ёғдуси», Қоровулбозор туманидаги «Умар Шариф», Шофиркон туманидаги «Омад юлдузлар шодаси», Ғиждувон туманидаги «Файз», Олот туманидаги «Асл Жаҳон Омон», Қоракўл туманидаги «Тўра полвон Арналик» каби ўнлаб фермер хўжаликлари ҳам даромадлари ҳисобидан ободончилик ва хайрли ишларга муносиб ҳисса қўшдилар.

Юрт ободлиги, эл фаровонлиги йўлида фидокорлик кўрсатаётган саховатли фермерларнинг ибрати кенг қулоч ёймоқда.

Иззатулла ҲОЖИЕВ, «Ishonch» мухбири

Ислоҳот одимлари

Кутчида ҚВП

Шаҳрисабз туманидаги Кутчи қишлоғида янги қишлоқ врачлик пункти иш бошлади.

— Ушбу тиббиёт муассасаси замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган бўлиб, аҳолига тез ва самарали тиббий хизмат кўрсатиш имконини беради, — деди ҚВП мудири Абдуҳалим Исоқов. — Кутчи, Зачкана, Янгиқишлоқ, Чўқин, Эски Чоршанбе қишлоқларининг 13 мингдан зиёд аҳолисига хизмат кўрсатадиган ушбу муассасада 5 нафар шифокор ҳамда 29 нафар ўрта тиббиёт ходими меҳнат қилади.

— Биз бу қишлоқ врачлик пункти қурилишини кўпдан бери орзу қилардик. Давлатимиз ғамхўрлигининг яна бир ёрқин кўриниши бўлган ушбу маскан қариялар, оналар ва болалар учун ўзига хос саломатлик қўрғонига айланди, — дея дил сўзларини изҳор қилди Сайфулла бобо Раҳматов.

Акмал АБДИЕВ, «Ishonch» мухбири

Янгиликлар оқимидан

АНДИЖОН

Хўжаободлик тадбиркор Мастура Қорабоева ўз маҳалласида «Мадонна» тикувчилик цехини ташкил этиб, коллежни битирган чевар қизларни иш билан таъминлади.

КОЛЛЕЖДАН ТИКУВ ЦЕХИГА

Россия ҳамда Япония давлатларидан келтирилган тикув ва тўқув дастгоҳлари ишлаб чиқариш суръати ва сифатини оширмоқда. Аҳоли ва ташкилотлар буюртмаси асосида тайёрланаётган пардалар, келин либослари, устки кийимбош, ҳарбий формалар, болалар кийимлари мижозларга манзур бўлмоқда. Ҳозир бу ерда маҳалладошлардан яна 5 нафари уста-шогирд усулида ҳунар ўрганмоқда.

Абдулҳай ЮНУСОВ, «Ishonch» мухбири

ФАРҒОНА

Нурсух қишлоғи — Фарғона вилояти Ўзбекистон туманидаги қадимий ва обод масканлардан бири. 20 мингдан ортиқ аҳоли истиқомат қилаётган қишлоқ қиёфаси истиқлол йилларида тубдан ўзгарди. Кўримсиз, пастқам уйлар ўрнида замонавий турар жойлар, турли инфратузилма иншоотлари қад кўтарди, кўча ва хиёбонлар, дам олиш маскани, спорт майдончаси барпо этилди.

НУРСУХ ЖАМОЛИ

Обод турмуш йилида Илҳомжон Тўхтабоев, Баҳромжон Обиддинов, Отабек Мусаев сингари тадбиркорлар кўмагида ўндан ортиқ замонавий ва маиший хизмат кўрсатиш шохобчалари ишга тушди. Кенагас ва Қўрғонча маҳаллаларида барча шароитларга эга болалар спорт майдончалари фойдаланишга топширилди.

Амалга оширилган ишлар натижасида «Энг намунали фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи» танловининг мамлакат босқичида мазкур маскан иккинчи ўринни эгаллади.

ЎзА

САМАРҚАНД

«Каттақўрғон пахта тозалаш заводи» очиқ акциядорлик жамиятида ходимларга хавфсиз иш ўринлари яратишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

ХАВФСИЗ ШАРОИТ

Эскирган ускуна ва жиҳозлар янгиланиб, натижада, корхона қуввати мавсумда 55 минг тонна пахтани қайта ишлаш даражасига етказилди.

Маъмурият ва бошланғич касаба уюшма ташкилоти ташаббуси билан 400 нафар ходим меҳнат ва ёнғин хавфсизлиги қоидалари юзасидан сабоқ олишди.

Нурилла ШАМСИЕВ, «Ishonch» мухбири

ҚАШҚАДАРЁ

Мамлакатимиздаги йирик нефт-газ гигантларидан бири ҳисобланган Шўртангазкимё мажмуаси қошида (Деҳқонобод туманида) уч турда лампа ишлаб чиқарадиган корхона ташкил этилди ва касб-ҳунар коллежларини битирган 47 нафар йигит-қиз иш билан таъминланди.

ДЕҲҚОНОБОД ЛАМПАЛАРИ

— Хитойдан келтирилган замонавий технология ёрдамида кунига 2600-2800 дона лампа ишлаб чиқарилмоқда,— дейди цех лаборанти Юлдуз Оллоёрова. — Аҳоли эҳтиёжи ҳисобга олиниб, маҳсулот ҳажми ортади.

Ўз мухбиримиз

"Ishonch" — Сизнинг газетангиз

Нашр индекси — 133

2014 йил учун обуна бўлишни унутманг

Фарғона вилояти Ўзбекистон туманидаги «Selection of All the Best Reverie» хусусий корхонаси асосан ётоқхона ва меҳмонхона, идора мебелларини ишлаб чиқаришга ихтисослашган.

Умуман 45 дан ортиқ маҳсулот истеъмолчиларга етказиб берилмоқда. Фаолиятнинг дастлабки даврида ишчилар сони 5 нафарни ташкил қилган корхонада ҳозир 18 нафар ишчи меҳнат қилмоқда. Жорий йилда касб-ҳунар коллежларини битирган ўқувчилардан 2 нафари доимий иш билан таъминланди.

Корхонада ўз маблағи ва банкдан олинган кредит ҳисобидан замонавий услубда қурилган мебел кўргазма зали ташкил этилди. Яқин кунларда кредит олиб, терини қайта ишлайдиган цех қурилиши ва яна 20 нафар коллеж битирувчиларини иш ўрни билан таъминлаш режалаштирилган.

Суратларда: *корхона биносининг умумий кўриниши; ишчи Хислатжон Матқулов.*

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган суратлар

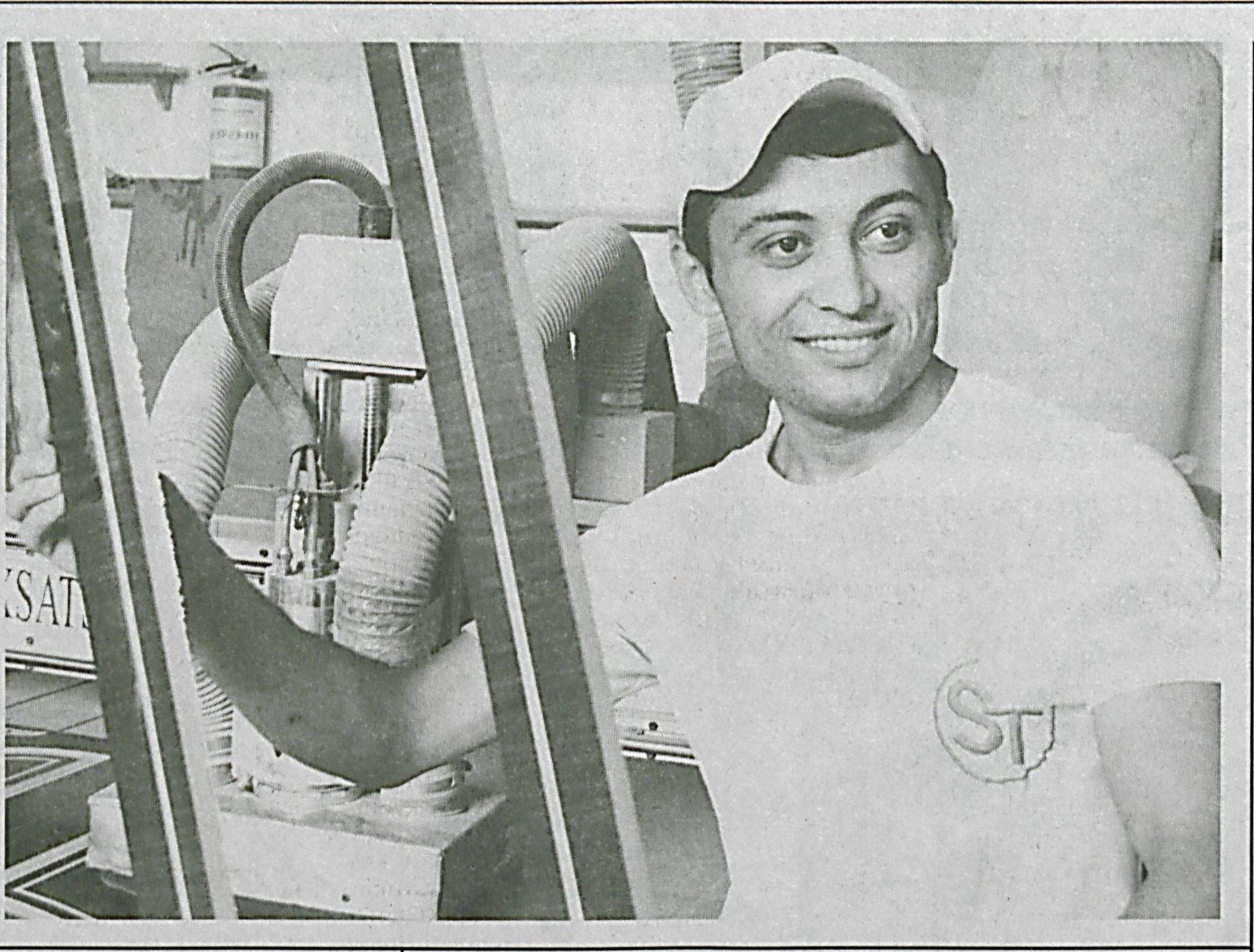

Хотин-қизлар билан ишлаш комиссиялари фаолиятидан

Аёлларнинг жамиятдаги ўрни ва нуфузини ошириш касаба уюшмалари фаолиятида устувор йўналишлардан бири бўлиб қолмоқда. Мулкчилик шаклидан қатъи назар барча корхона ва ташкилотларда хизмат қилаётган аёллар меҳнати, иш шароити ва манфаатлари муҳофазага олинган. Вилоят ҳокимлиги, Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси вилоят бошқармаси ҳамда Касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси кенгаши ўртасида тузилган уч томонлама ҳудудий келишувда ҳам 257100 нафар хотин-қиз ҳимояси кафолатланган. Амалдаги шартнома ва келишувларга ўттиздан ортиқ қўшимча имтиёз ва афзалликлар киритилган.

Доимий эътиборда

Комиссиямиз томонидан ҳудудда иш билан банд бўлган аёлларга янада қулайлик яратиш мақсадида иш берувчилар олдига қатор шартлар қўйилиб, уларнинг бажарилишига эришилмиз. Ишловчи аёлларга махсус иш кийимлари етказиб бериш, икки ёшга тўлмаган болани овқатлантириш учун бериладиган танаффусларнинг қатъий вақтини белгилаш, туғиш ва туғишдан кейинги таътилларни ўз вақтида тўлаш йўлга қўйилиб бўлиб, барча соҳада ишловчи аёлларнинг иш вақти 35 соат қилиб белгиланган.

Аёлларнинг бандлигига эришиш йўлидаги саъй-ҳаракатларнинг бир зум ҳам сусайтирганимиз йўқ. Биргина истеъмол товарлари ишлаб чиқариш, савдо ва хизмат кўрсатиш тизими корхоналарида 900 нафарга яқин аёл уй меҳнатига жалб этилди. Тармоқдаги 28 та корхонада меҳнат қилаётган касаначилар ижтимоий муҳофазаси тўлиқ таъминлаб келинаётир. Уй бекаларини фойдали юмуш билан банд этишда қатор корхоналарнинг амалий ёрдами салмоқли бўлаётир. «Самарқанд — Бухоро ипак гилами» қўшма корхонаси 60 нафар ҳунарманд аёлнинг ўз хонадонида ишлаши учун шарт-шароит яратиб берди. Энг муҳими, жамоа шартномаларида белгиланган барча имтиёзлардан касаначилар ҳам тўла фойдаланмоқда. Ҳар бир касаначига меҳнат дафтарчаси юритилиб, иш ҳақи белгиланган тариф асосида тўлаб борилмоқда.

«Азиза» масъулияти чекланган жамиятида ҳам 35 нафар хотин-қиз ўз уйида фаолиятнинг ана шу тури билан шуғулланиб келмоқда. Корхона томонидан керакли хомашё билан таъминланаётган касаначилар тайёр маҳсулот топширишу эвазига кўнгил даромадга эга бўлишяпти. Ҳудуддаги ўнлаб корхоналарда қишлоқ аёлларининг бандлиги таъминланмоқда.

Аёлларнинг ижтимоий ҳаётдаги фаоллигини ошириш, уларга шарт-шароит яратиш борасидаги хайрли ишларни янада кенгайтириш чоралари кўрилмоқда.

**Зуҳра МАМАТҚУЛОВА,
Самарқанд вилоят касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси кенгашининг Хотин-қизлар билан ишлаш комиссияси раиси**

Яхши дам — меҳнатга ҳамдам

Саёҳатга чорлар манзиллар

ЎзКУФК қошида ташкил этилган «Касаба сайр» шўъба корхонаси орқали Таълим, фан ва маданият ходимлари касаба уюшмаси аъзоларининг юртимиздаги тарихий шаҳар ва муқаддас қадамжолар, мустақиллик йилларида бунёд этилган иншоотларга ташрифини уюштиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Ўзбекистон Миллий университети қошидаги С.Ҳ.Сирожиддинов номидаги Чилонзор академик лицейи ҳамда Ўзбекистон Давлат жаҳон тиллари университетининг 72 нафар профессор-ўқитувчиси ва ишчи-ходимлари учун Самарқанд шаҳрига «Афросиёб» поездида бир кунлик саёҳат уюштирилди.

Шунингдек, Фарғона вилоятидаги соҳа ходимларидан 60 нафари Фарғона-Тошкент-Самарқанд-Тошкент-Фарғона йўналиши бўйича сайёҳатда бўлиб, буюк бобокалонларимиз томонидан бунёд этилган тарихий обидалар билан танишишди.

Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика университетининг бир гуруҳ профессор-ўқитувчи ва талаба-ёшларининг Хоразм вилоятига уч кунлик саёҳати ҳам таассуротларга бой бўлди. Хоразм халқининг анъанавий «Халфа»си, рақс ва лапарлари меҳмонларга бир олам завқ бағишлади.

Сергели туманидаги умумтаълим мактаблари, мактабгача таълим муассасаларида меҳнат қилаётган 40 нафар ходимнинг пойтахтимиз бўйлаб сафари ҳам эсда қоларли тарзда ташкил этилди.

Барча саёҳатларда «Касаба сайр» томонидан алоҳида гуруҳлар жалб этилиб, бунёдкорлик тарихи бўйича саёҳатчиларга батафсил маълумотлар берилди.

**Абдухалил РАҲМОНОВ,
Таълим, фан ва маданият ходимлари касаба уюшмаси Марказий кенгашининг Тошкент шаҳри бўйича масъул ташкилотчиси**

Давра суҳбати

Қўқон сигналлаштириш ва алоқа дистанцияси касаба уюшма қўмитаси ҳамда Ёшлар кенгаши ҳамкорлигида Қўқон темир йўл касб-ҳунар коллежини имтиёзли диплом билан тугатиб, корхонада ишлаётган йигит-қизлар ўртасида давра суҳбати ташкил этилди.

Ёшлар — келажагимиз

Унда Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгашининг IV Мажлиси қарорига биноан ёшларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, уларни касаба уюшмалари фаолиятига жалб этиш, сифатли кадрлар захирасини тайёрлаш борасида тўхталиб ўтилди. Шунингдек, ёшларнинг ҳуқуқий саводхонлигини ошириш, ислоҳотлар жараёнида фаол иштирок этиши учун қулай шароитлар яратиш, уларни миллий ва маънавий қадриятларга садоқат руҳида тарбиялашда олиб борилаётган ишларга эътибор қаратилди. Касаба уюшма қўмитасининг таркибий тузилмаси ва иш фаолияти, жамоа шартномасида кўрсатилган имтиёз ва кафолатлар, корхона ички тартиб низоми, меҳнат муҳофазасига доир қонун-қоидалар ҳамда ички норматив ҳужжатлар юзасидан берилган тушунчалар иштирокчиларда катта қизиқиш уйғотди.

**С. ТЎЙЧИЕВ,
Қўқон сигналлаштириш ва алоқа дистанцияси касаба уюшма қўмита раиси**

Энг намунали бошланғич ташкилот

Муваффақият калити

«Қаршиёғ-экстракция» очиқ акциядорлик жамияти Қашқадарё вилоятидаги йирик саноат корхоналаридан. Корхона пахта чигитини қайта ишлашга ихтисослашган бўлиб, унда 597 нафар ишчи-хизматчи меҳнат қилади.

Жамият касаба уюшма қўмитаси ходимларни ижтимоий-иқтисодий ҳимоялашга алоҳида эътибор қаратмоқда. Жумладан, касабақўм раиси Шоди Тошниёзовнинг ташаббуси билан корхона ҳовлисидаги бўш ётган 12 сотих ер майдони тартибга келтирилиб, иссиқхона ташкил этилди. Унда 34 дона лимон кўчати баравж ўсмоқда. Шунингдек, Венгриядан келтирилган икки ярусли, замонавий коммуникация тармоқлари билан жиҳозланган паррандахонада товуқлар парваришланаётир. Бунинг ҳисобига 7 та янги иш ўрни яратилди. Ишчи-хизматчиларга жорий йилнинг биринчи ярмида 740118 дона тухум арзон нархларда сотилди.

Шунингдек, ўтган йили иш бошлаган, кунига 500 кг. карамел ишлаб чиқариш қувватига эга қандолат цехида қўшимча 6 та янги иш ўрни яратилди.

Таъкидлаш жоизки, ўтган икки йил давомида касб-ҳунар коллежларининг 20 нафар битирувчиси корхонага ишга жойлаштирилди. Жорий йилда эса 80 нафар талаба корхонада амалиёт ўтади. Касби туманидаги озиқ-овқат касб-ҳунар коллежига ҳомийлик сифатида 2 та компютер жамламаси совға қилинди.

Ходимларнинг эҳтиёжманд қисми касаба уюшма қўмитасининг доимий эътиборида. Ишчи-хизматчиларнинг даволаниши учун маҳаллий шифохоналарга 5 млн. 350 000 сўм кўчирилди. 2012 йилда 9 нафар, жорий йилнинг биринчи ярмида 8 нафар ходимнинг соғлигини тиклаш мақсадида йўлланмалар ажратилди.

Ходимларнинг моддий манфаатдорлигини оширишда жамоа шартномасининг ҳар томонлама мукаммал тузилганлиги қўл келмоқда. Жорий йилнинг ўтган даврида корхонада ишлаётган 163 нафар эҳтиёжманд оилалар вакилларининг тўй ва бошқа маъракаларини ўтказиш учун тегишли тартибда моддий ёрдам кўрсатилди.

Корхонада меҳнат муҳофазаси талаб даражасида ташкил этилишига устувор вазифа сифатида қаралмоқда. Барча ишчи-хизматчилар махсус кийим-бош, пойабзал ва шахсий ҳимоя воситалари билан таъминланган. Зарарли иш жойларида меҳнат қилаётган ходимларга сут-қатиқ маҳсулотлари берилади.

Меҳнаткашларга яратилган шарт-шароит, имтиёзлар самараси ўлароқ, 2012 йилда корхонада маҳсулот ишлаб чиқариш кўрсаткичи 27 млрд. 570 млн. сўм қилиб белгиланганида ҳолда, амалда бу кўрсаткич 30 млрд. 709 млн. сўмга бажарилиб, ўсиш суръати 111,4 фоизни ташкил этди.

«Қарши ёғ-экстракция заводи» ОАЖ касаба уюшма қўмитаси тармоқдаги ташкилот ва муассасалар ўртасида ўтказилган танловнинг вилоят босқичида «Энг намунали бошланғич ташкилот» деб топилгани ҳам юқоридаги саъй-ҳаракатларнинг натижасидир.

А. АБДИЕВ

«Ободлик кўнгилдан бошланади» республика танловига

ЯНГИ ЗАМОН ОДАМЛАРИ

Болалигимизда шаррос қуйиб ёққан баҳор ёмғиридан кейин осмонда пайдо бўлган камалакнинг ранго-ранг жилосини томоша қилишни яхши кўрардик. Унинг турфа ранглари бизни ўзига сеҳрлаб оларди. Табиатнинг бу бетакрор мўъжизаси беғубор қалбларимизга завқу шавқ бағишларди. Бугун камалакдек товланиб, жилоланаётган озод ва обод юртимиз ҳам шундай гўзал ва бетакрор. Унинг ҳусну жамоли, файзу тароватидан қалб ором олиб, болаликдаги ўша таниш туйғулар бизни забт эта бошлайди. Теварак-атрофимизга разм соламиз. Беихтиёр кўнглимиздан шу фикрлар кечади: кечагина биз самовий қудрат боис осмонда пайдо бўлган камалак жилосига маҳлиё бўлаётган эдик. Эндиликда эса ҳар биримизнинг қалбимизда фахр-ифтихор туйғуларини уйғотаётган, дунёда тенги ҳам, ўхшаши ҳам йўқ обод юртимизнинг шайдосига айланганмиз.

Озод юрт

Бунинг туб маъносини англаш учун яқин тарихга бир назар солишнинг ўзи кифоя. Ўша даврда ёшларни қўйинг, ҳатто катталарнинг ҳам ҳайратини оширадиган нарсалар кам бўлган. Собиқ иттифоқнинг айёрона сиёсати туфайли Ўзбекистонда фақат маълум соҳаларгагина эътибор қаратилган холос. Не бахтки, замон ўзгарди, халқимизнинг кўп йиллик орзуси ушалди. Янгиланишнинг ҳаётбахш нафаси қалбимизга шиддат билан кириб келди. Атрофимизда кўпчиликни ҳайратга соладиган оламшумул ишлар, янгиликлар рўй берди.

Юртбошимиз белгилаб берган тараққиёт йўлидан оғишмай дадил бораётган Ўзбекистон барча тўсиқларни енгиб ўтиб, кучли давлат сифатида шаклланди, куч-қудратга тўлди. Юртимизда ҳар бир соҳа жадал ривожланаётир. Фидойи ва меҳнаткаш, бунёдкор халқимизнинг эзгу ниятлари юзага чиқиб, қисқа фурсат ичида ҳеч кимдан кам бўлмаган мамлакатлар сафидан жой олдик. Одамлар онги, дунёқараши ўзгарди. Энди улар кечаги кун кишилари эмас, янги замон одамлари. Улар янгича ҳаёт нафасини илғаб, янгича яшашга, ишлашга ўрганишди. Юртимизда кечаётган кенг қамровли ислоҳотларнинг фаол иштирокчиларига айланишди.

Янгиланишлар, туб ўзгаришлар жарёнида, айниқса, касаба уюшмаларининг роли ва мавқеи ортди. Меҳнаткашлар ҳақ-ҳуқуқининг ҳимоячисига айланган, уларни қўллаб-қувватлаётган, ишларига қанот бағишлаётган бу нуфузли ташкилотнинг саъй-ҳаракати билан аҳамияти жиҳатидан бир-биридан қолишмайдиган кўплаб лойиҳалар амалга оширилди. Қатор ташкилотлар билан ижтимоий шериклик муносабатлари йўлга қўйилди. Юрт ободлиги, эл фаровонлиги йўлида олиб борилаётган бу ишлар истиқлолимизни мустаҳкамлашга хизмат қилмоқда. Улуғ неъмат, юксак қадриятга бўлган меҳру муҳаббатимизни оширяпти.

ГЎЗАЛ ХАЁТ ЗИЙНАТИ

Ҳар куни ойнаи жаҳон орқали озод ва обод юртимизда олиб борилаётган бетакрор ишларни, улкан ўзгаришларни кузатиб, қалбимиз ғурурга тўлади. Қаёққа қараманг, яхши ниятлар билан қилинаётган бир-биридан бетакрор ишларни кўриб дил яйрайди. Узоққа бориб ўтирмаймиз. Мамлакатимиз пойтахтига бир қур назар ташлашнинг ўзи кифоя. Шарқ машъали бўлган Тошкент замонавий муҳташам бинолари, кўркам иншоотлари, кенг ва равон йўллари билан бизни ҳар куни қарши олади. Янгиланаётган ҳаёт, янгиланаётган замон туҳфа этган ободлик қалбларимизга кўчади. Обод турмуш гўзал ҳаёт зийнатига айланиб, ҳар бир дақиқада бизнинг кимлигимизни, қандай ишларга қодирлигимизни эслатиб туради.

«ДЎСТЛИК» БОҒЛАГАН РИШТА

«Дўстлик» МФЙ ўзининг яхши ишлари, бой тажрибалари ва анъаналари билан Мадир қишлоғидагина эмас, балки бутун Хоразм вилоятида танилган. Уни шу маҳаллада туғилиб ўсган Раҳимбой Латипов кўп йиллардан буён моҳирона бошқариб келмоқда. Оқсоқол мазкур масъул вазифани сидқидилдан бажариб, маҳаллани Хонқа туманидаги етакчи кучга айлантиряпти. Ундаги муаммолар ва қийинчиликларга асло ўрин қолдирмаяпти. Обод турмуш йилида «Энг намунали фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари» ўртасида ўтказилган танловнинг республика босқичида муваффақиятли иштирок этган «Дўстлик» МФЙ «Маҳаллада оилавий бизнес ва тадбиркорликни ривожлантириш» номинацияси бўйича ғолибликни ҳам қўлга киритди.

Уста кулоллар, тадбиркорлар, фермерларга бешик бўлган бу маҳалла ўзининг кўп йиллик ўлмас анъаналари, ютуқларига эга. Бу ерда яшаб ўтган, кулолчиликни ривожлантиришга катта ҳисса қўшган, тайёрлаган маҳсулотлари дунёнинг кўплаб мамлакатларида ўтказилган халқаро кўргазмаларда муваффақиятли намойиш этилган Раҳимберди Матжоновнинг номини ҳамқишлоқлари ҳурмат билан тилга олишади. «От изини той босар», деганларидек эл эъзозига мушарраф бўлган машҳур ҳунарманднинг ишини ҳозирги кунда фарзанди Одилбек Матжонов давом эттирмоқда. «Дўстлик» маҳалласининг бу фаол аъзоси, оқсоқолнинг яқин маслаҳатчиси кулолчилик бўйича республика миқёсида ўтказилган бир нечта кўрик-танловларнинг ғолиби бўлган.

Ҳозирги кунда 6 минг нафарга яқин аҳоли, 1269 та хўжалик, 1609 оила истиқомат қилаётган мазкур маҳаллада оилавий бизнес ва хусусий тадбиркорлик кенг йўлга қўйилган. Ундаги уста кулоллар тайёрлаётган сопол буюмларга, рўзғорга барака киритадиган тандирларга қўшни туманларда ҳам эҳтиёж катта. Оқсоқолнинг ташаббуси билан маҳаллада яшаётган оилаларнинг фаровонлигини ошириш, турмуш тарзини яхшилаш, ўзини-ўзи таъминлашда қулай имкониятлар юзага келди. Жумладан, деҳқончиликнинг ҳадисини олган маҳалладошлар етиштирган кўчатлар бозорларгача етиб бормайди. Фермерларнинг полиз ва боғдорчилик маҳсулотлари ҳам шундай: пештахталарда туриб қолмайди. Ҳар икки оиланинг бири баракали меҳнат шарофати билан замонавий енгил автомашинага эга.

Маҳалла аҳлининг фаравон ҳаёт манбаи ўз-ўзидан таъминланаётгани йўқ. Унга эришишда касаба уюшмасининг жонкуяр аъзолари бўлган маҳалла тадбиркорлари, оилавий бизнес вакиллари ва фермерларининг салмоқли ҳиссаси бор. Аҳолининг катта қисми фаолиятнинг бу муҳим тури билан шуғулланиб, турмушларини обод, дастурхонларини тўкин этишмоқда. Дилшодбек Отажонов, Қадамбой Қозоқов, Жуманазар Каримов, Алишер Полвонов, Жуманазар Собиров сингари юзлаб тадбиркорлар эл-юртга катта наф келтиришяпти. Уларнинг саъй-ҳаракати билан маҳаллада 10 хил йодланган сифатли туз ишлаб чиқарилмоқда. Буғдой ва шолини қайта ишлайдиган тегирмон, паррандачилик цехи, нон ва нон маҳсулотлари тайёрловчи янги корхона фаолият кўрсатяпти. Замонавий тўйхоналар, маиший хизмат кўрсатиш шохобчалари ишлаб турибди. Икки маротаба ҳаж сафарида бўлиб, умргузаронлик қилаётган Онажон опа Собировани «Дўстлик»да ҳамма ҳурмат қилади. Пиру бадавлат бу онахон турмуш ўртоғи Отахон ака билан бир ўғил, уч қизни тарбиялаб, вояга етказди. Теграсида 18 нафар невараси парвона. Эл корига яраётган фарзандларининг бугунги камолини кўриб, Яратганга шукроналар айтади. Тинч, осуда ҳаётнинг шукуҳи эса бошқача. Маҳалла оқсоқоли Раҳимбой Латипов бундай фаол, жонкуяр маҳалладошларини қадрлаб, рағбатлантириб бормоқда. Кам таъминланган оилаларнинг ҳолидан тез-тез хабар олиб турибди. Уларга байрамларда совға-саломлар улашмоқда. Аҳолининг меҳр ришталарини мустаҳкамлаяпти. Уларнинг кучи ва яқиндан бер-

Ishonch
2013-yil 3-oktabr № 121 (3314)

Матбуот анжумани

Тижорат банклари тараққиёт хизматида

Беш йил муқаддам бошланган глобал молиявий-иқтисодий инқироздан бир қатор мамлакатлар иқтисодиёти, йирик трансмиллий компаниялар, молия институтлари жиддий зарар кўрди. Натижада, ишсизлар сони ортиб, аҳоли даромадлари тушиб кетди. Президентимиз раҳбарлигида ишлаб чиқилган «Инқирозга қарши чоралар» дастури нафақат инқироз таъсирини юмшатиш, балки миллий иқтисодиётимизнинг изчил ривожланишини таъминлаш ва барқарорлигини мустаҳкамлаш асоси бўлиб қолди.

Тижорат банклари мазкур дастур доирасида иқтисодиётнинг базавий тармоқларида модернизация, техник ва технологик қайта жиҳозлаш жараёнларини фаоллаштириш, сифатли, экспортга йўналтирилган рақобатбардош маҳсулотлар ишлаб чиқаришни таъминлайдиган замонавий мослашувчан минитехнологияларни татбиқ этиш, технологик жараёнларни рационализациялаш, ишлаб чиқаришда материаллар, электр энергия сарфини, шунингдек, бошқа сарф-харажатларни камайтириш ҳисобига ишлаб чиқариш харажатлари ва маҳсулот таннархини кескин пасайтириш, уларнинг узлуксиз, самарали ишлашини таъминлаш, асосли буюртманомалар бўйича айланма маблағларни тўлдириш ва инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш учун кредит ресурсларини тезкор ҳамда имтиёзли асосда ажратиб беришга катта эътибор қаратди.

Шу билан бирга, тижорат банкларининг салмоқли миқдордаги инвестициялари ва кредит ресурслари иқтисодиёт реал сектори корхоналари капиталлашув даражасини янада ошириш, молиявий барқарорлигини мустаҳкамлаш, иқтисодий ночор корхоналарни молиявий соғломлаштириш, бошқарув механизмларини такомиллаштириш, иқтисодиётни таркибий ўзгартириш, ишлаб чиқаришни модернизациялаш, техник ва технологик қайта жиҳозлаш жараёнига йўналтирилди.

Таъкидлаш жоизки, зарар кўриб ишлаётган ва иқтисодий ночор корхоналарни соғломлаштириш жараёнига жалб қилиш тажрибаси ўзини тўла оқлади. Хусусан, ушбу усулга кўра, тижорат банклари банкрот деб эълон қилинган ишлаб чиқариш корхоналарини аукцион ва танлов савдолари орқали сотиб оладилар. Бунда банклар ўз балансига олган банкрот корхоналарни молиявий соғломлаштириш, қайта тиклаш, уларни техник ва технологик жиҳатдан модернизациялаш ҳамда қайта жиҳозлашни таъминлаш,

ички, ташқи бозорларда рақобатбардош маҳсулот ишлаб чиқаришни ташкил этиш бўйича инвестиция мажбуриятларини қабул қиладилар. Кейинчалик бу корхоналар стратегик инвесторларга бозор қийматида сотилади.

Иқтисодий ночор корхоналарни соғломлаштириш механизми янги маҳсулотлар ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш, бошқарувнинг замонавий усулларини жорий этиш, янги иш ўринлари яратиш баробарида банкротлик туфайли хизматчиларга ўз вақтида тўланмаган ойлик маошларни, таътил пулларини қоплаб беришдек муҳим ижтимоий-иқтисодий вазифани ҳам бажаради.

Жорий йилнинг 1 сентябр ҳолатига кўра, тижорат банклари балансига 171 та корхона қабул қилинган бўлиб, уларни модернизация қилиш, техник ва технологик жиҳатдан қайта жиҳозлаш учун тижорат банклари 442,6 млрд. сўм миқдорида инвестиция киритди. Булар баҳоланиш қиймати 2 млн. АҚШ долларидан кам бўлмаган, 100 ва ундан ортиқ ишчи ўринлари яратиш имконияти мавжуд, фаолияти ҳукумат томонидан алоҳида деб топилган ҳамда ишлаб чиқарадиган маҳсулотига ички ва ташқи бозорда эҳтиёж бўлган корхоналардан таркиб топган.

Тижорат банклари инвестициялари ҳисобига 156 та банкрот корхонанинг ишлаб чиқариш фаолияти йўлга қўйилиб, уларда 25 мингдан ортиқ иш ўринлари яратилди. Шу кунга қадар 122 та корхона стратегик инвесторларга сотилди.

Фаолияти тикланган корхоналарда бугунга қадар 2,3 трлн. сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди ва 631,9 млн. АҚШ доллари миқдоридаги саноат маҳсулотлари хорижга экспорт қилинди.

Бунда иқтисодий ночор корхоналар негизида ташкил этилган янги корхоналарнинг активларини самарали бошқариш учун етакчи тижорат банклари базасида ташкил топган «NBU Investment», «NBU Invest Group», «Agroinvest Recovery» ва «PSB Industrial Investments» бошқарувчи компанияларни ва алоҳида таркибий бўлинмаларининг хизмати катта бўлди. Улар ушбу жараёнда ишлаб чиқаришни ташкил этиш, бевосита бошқариш, маркетинг тадқиқотлари олиб бориш, гаров мулкидан самарали фойдаланиш, бизнес-режалар тузиш, лойиҳавий молиялаштириш, инвестицион кредитлар ажратиш, хизматлар кўрсатиш, янги иш ўринлари ташкил этиш ва рақобатбардош маҳсулотлар ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш каби йўналишлар бўйича муҳим тажриба орттирдилар.

Кези келганда айтиш ўринлики, қайта тикланган корхоналарнинг муваффақиятли фаолият юритишида давлат томонидан солиқ имтиёзларининг берилиши муҳим ўрин тутмоқда. Тижорат банклари, жумладан, бошқа инвесторлар иштирокида янгидан ташкил этилган хўжалик юритувчи субъектлар давлат рўйхатидан ўтган кундан бошлаб, то стратегик инвесторга сотилгунча, уч йил мобайнида мол-мулк солиғи, ягона солиқ, даромад ва ер солиқларидан озод этилади.

Шу йилнинг 1 сентябрь ҳолатига қадар тижорат банклари балансида 49 та корхона мавжуд бўлиб, уларнинг 34 тасида ишлаб чиқариш фаолияти йўлга қўйилган. Эндиликда уларни янги инвесторларга сотиш чоралари кўрилмоқда. Қолган 15 корхонада технологик линияларни тиклаш, қурилиш-таъмирлаш ишлари олиб борилаётир.

Ўзбекистон Миллий матбуот марказида Ўзбекистон Марказий банки ҳамда Банклар ассоциацияси томонидан «Инқирозга қарши чора-тадбирлар дастури. Банкларнинг банкрот корхоналарни соғломлаштиришга тутган ўрни» мавзуида ўтказилган матбуот анжуманида шулар хусусида сўз юритилди.

Тадбир жараёнида журналистлар ўзларини қизиқтирган саволларга жавоб олдилар.

Шарофат НОРҚУЛОВА,
«Ishonch» мухбири

ЖИЛОСИ

ган ёрдами туфайли икки қаватли қаровсиз бино яқинда тўла таъмирдан чиқарилиб, маҳалла идорасига айлантирилди. Бу ерда маҳалла ишларини ташкил этиш учун барча шароитлар яратилган. Зеро, меҳнатдан келган бойлик туфайли турмуш чиройли бўлиб бораверади.

ҚЎША ҚАРИГАНЛАР

Бугунги дориломон кунларга эсон-омон етиб келиб, аҳил-иноқ, тинч-тотув турмуш кечираётган бу оилани жондорликлар яхши билишади. Сал кам юз ёш билан юзлашаётган Ҳамро бобо Қўчқоров ва тўқсон ёш билан тўқнашай деб турган Милкия момо Ҳошимова мана 55 йилдирки бахтли турмуш кечириб келишмоқда. Оқ ювиб, оқ тараб катта қилган бир-биридан ширин ўн бир нафар фарзандининг роҳатини кўришяпти. Тотли ҳаёт кечириб, кексалик гаштини сураётган бу нуроний отахону онахон эндиликда 38 нафар невара билан 16 нафар чеваранинг севимли бобосию момоси. Ҳамма йиғилган кун аҳил-иноқ, тинч-тотув, тўқ-фаровон яшаб келаётган бу оиланинг ўзига хос байрамига айланиб кетади.

Бу ҳам қариликнинг найрангларидан бўлса керак, бўйнига осилиб, маҳкам қучоқлаб олган, суйиб-эркала, наётган невараларининг исмини қариялар гоҳида адаштириб ҳам юборишади. Ёшлар бундан ўпкалашмайди. Аксинча, бобожониси билан моможонисини янада яхши кўриб кетишади. Данагидан мағзи ширин, деганларидек, болакайлар уларга доимо завқу шавқ бағишлайди.

Жамиятимизнинг мустаҳкам таянчига айланган ибратли ва намунали мазкур оилага кўпчиликнинг ҳаваси келади. Бу бежиз эмас, албатта. Ота-онаси каби ҳалол, пок инсонлар бўлиб етишган ўғил-қизларнинг барчаси ҳозир эл-юрт корига ярамоқда. Улар ҳаётнинг турли соҳаларида юрт равнақи, ватан тараққиёти йўлида сидқидилдан меҳнат қилишмоқда. Ёшлар эса иш, ўқиш, касб-ҳунар сирларини эгаллаб, билим чўққиларини забт этиш билан банд. Ота-оналари каби уларнинг ҳам қалби юрт ишқида ёнади. Ҳар бирининг кўнглида мустақил ва обод Ватанимизга муносиб фарзанд бўлиб етишиш ҳисси аланга олади. Аждодларга муносиб авлод бўлишни ўзлари учун муқаддас бурч, юксак шараф деб билишади.

Бунинг самараси турли жабҳада фаолият кўрсатаётган бахтиёр ўғил-қизларнинг эришаётган ютуқларида кўзга ташланяпти. Жумладан, оиланинг тўнғич фарзанди Умид Қўчқоров тумандаги 21-умумтаълим мактабида кўп йиллардан буён тарих фанидан ёшларга сабоқ бериб келмоқда. Бозорбой, Шамсиддин, Тўлқин, Соҳиб ва Гулбаҳор хусусий тадбиркор сифатида элга катта наф келтирмоқда. Истам ўзи ёқтирган касбнинг тажрибали мутахассиси бўлиб етишган. У кўп йиллардан буён Жондор туман Давлат солиқ инпекциясида ишлаб келмоқда. Муяссарнинг эса ўз севган иши бор: далани яхши кўради. Уйи яқинидаги фермер хўжалигига қарашиб, пахта, ғалла етиштириш билан шуғулланади. Хушхон билан Гуландоннинг юмушлари ҳам уларники каби масъулиятли: фарзандлар тарбияси билан машғул. Бир-биридан бежирим ва кўркам кийимлар тикиб, қўли гул чевар бўлиб етишган Мақсад Қўчқорованi қишлоқдошлари буюртмаларга кўмиб ташлайди.

Ҳар бир фарзанд бугун ўз оиласининг устунига айланган. Катта рўзғорга бош. Бир-биридан ширин ўғил-қизларни тарбиялаб, вояга етказишмоқда. Уларнинг орасида эл қаторига қўшилганлари ҳам кам эмас. Жумладан, Бозорбой аканинг катта ўғли Нодир институтни битириб, коллежда дарс беряпти. Укаси Улуғбек эса онаси Манзура опага тадбиркорлик ишларида кўмаклашмоқда. Хушхон опанинг ўғли Феруз ҳам шундай: оиласига кўмакчи. Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтини битириб, Пешкудаги коллежда ўқитувчилик қиляпти. Истам аканинг қизи Дилноза Ҳамроеванинг орзулари бир олам. Шеъриятни яхши кўради. Ўзи ҳам шеър қоралаб туради. Истеъдодли ижодкор мактабда ўқиб юрган кезларидаёқ Зулфия номидаги Давлат мукофотига номзод бўлганди. Айни пайтда тумандаги касб-ҳунар коллежларининг бирида таҳсил олаётган бу тиришқоқ қиз эртанги кунга катта умид ва ишонч билан бормоқда. Сулоладаги ёш спортчилар — Яхшимурод ва Тўлқин Қурбоновлар ўз тенгқурлари ўртасида Бухоро вилоятида эркин кураш ва оғир атлетика бўйича ўтказилган мусобақаларда ғолибликни қўлдан бой бермай келишяпти.

— Бобомиз, момомиз билан фахрланамиз, — дейди Дилноза. — Уларнинг ҳаёт йўли биз учун ибрат мактабидир.

Фарзандлари, дилбандлари қалбида фахру ифтихор туйғуларини уйғотган отахону онахон бугун эъзозу эътиборда. Улар ҳалол меҳнат қилиб, оиласидаги мана шундай бахтли кунларга замин яратишган эди. Мана энди меҳнатларининг роҳатини кўришмоқда.

Қўша қариган бу икки қариядан узоқ умр кўриш, бахтли турмуш кечириш сирларини сўраганимизда шундай жавоб қайтаришди:

— Узоқ умр кўриш сири — эл дуосини олишда, яхши ният қилиб, ҳалол, пок яшашда, фарзандларни тўғри тарбиялашда.

Ҳа, яхши ният инсонни муродига етказади. Ҳалол, пок яшаган киши ғам-ташвиш чекмайди. Тўғри тарбияланган фарзандлар ота-онага бахт-саодат келтиради. Чандир қишлоғида ҳозир тўйлар кўпайиб қолган. Уларнинг тўрида Ҳамро бобо билан Милкия момо сингари ёши улуғ отахону онахонлар савлат тўкиб ўтиришади. Элга дуо беришади. Дуода эса ҳикмат кўп.

ҚИШЛОҚ МУЛКДОРИ

Бувайдада уста деҳқонлар, ер билан тиллашиб, сирлашиб юқори ҳосил етиштираётган фермерлар кўп. Улар ери олтин, суви зар бўлган бу туманда қишлоқ хўжалигини янги босқичга олиб чиқиш билан биргаликда ҳудудни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришга ҳам муваффақ бўлишмоқда. Қишлоқ мулкдорлари пилла, ғалла, пахта, боғдорчилик ва полиз маҳсулотлари етиштириш билангина кифояланиб қолмай, ўзлари яшаётган маҳаллани обод этиб, бу ерда савдо ва маиший хизмат кўрсатиш шохобчаларини ишга туширишга, қишлоқ инфратузилмасини кенгайтиришга, янги иш ўринлари яратишга эришмоқдалар. «Турсуной момо Манзура» фермер хўжалиги, айниқса, бу соҳада ташаббус кўрсатмоқда. Унинг жонкуяр раҳбари Адилбоқи Омонов ёш бўлса ҳам кўпчиликка бош бўлиб, деҳқончилик ишларини пухта йўлга қўймоқда.

Асли тажрибали агроном бўлгани учун бутун билими, маҳорати, тажрибасини ишга солиб, ҳар йили салкам 90 гектар майдондан мўл-кўл пахта, ғалла, боғдорчилик маҳсулотлари етиштиришга эришмоқда. Обод турмуш йилида бу фермер хўжалиги давлатга ғалла сотиш шартномавий режасини биринчилардан бўлиб бажарди. Ялпи ҳосилдорлик 75 центнерга етказилди. Эндиликда 45 ишчи меҳнат қилаётган мазкур жамоа 38 гектар майдондан ўртача 40 центнердан ошириб пахта ҳосили олишни мўлжалламоқда. Барча куч ва имкониятлар қулай об-ҳаво шароитида йиғим-теримни уюшқоқлик билан ўтказишга қаратиляпти. 5,5 гектар боғда етиштирилган ўрик, гилос, олхўри эл дастурхонига туҳфа этилди. Жамоанинг асаларичилик ва балиқчиликни ривожлантириш, бу маҳсулотларнинг мўл-кўллигини таъминлаш, бозорларда уларнинг арзон нархларда сотилишига ҳисса қўшиш борасидаги ишлари ҳам бароридан келяпти. Биргина ўтган йилнинг ўзида фермер хўжалигида 20 тонна балиқ, 1,8 тонна асал етиштирилди ва арзон баҳоларда аҳолига етказиб берилди.

Фермерликни сердаромад соҳага айлантирган, унинг истиқболини ўз вақтида кўра олган қишлоқ мулкдори Адилбоқи Омонов билан суҳбатлашсангиз, бу ютуқлар ортида юртимизда соҳага бўлган катта эътибор, яратилаётган қулай шарт-шароитлар ва имкониятларнинг самараси мужассамлигини ҳис этасиз.

Давлатимиз раҳбари мамлакатда фермерликнинг истиқболига ҳамиша катта умид ва ишонч билан қараб келмоқда. Қишлоқ мулкдорлари, яъни, фермерларни доимо қўллаб қувватлаяпти. Жумладан, бувайдалик пешқадам фермер Адилбоқи Омоновнинг саъй-ҳаракати билан ўзи истиқомат қилаётган «Чинобод» маҳалласида бу йил янги чойхона ишга туширилди. Унинг ёнида футбол майдони барпо этилди. Бу билан Бачқир қишоғига янги ҳаёт нафаси кириб келди. Маҳаллий аҳоли ишдан бўш пайтларида маданий ҳордиқ чиқариш, спортнинг ўзи ёқтирган тури билан шуғулланиш имкониятига эга бўлди. Ҳозир тумандаги қатор тадбирлар шу чойхонада ўтказилмоқда. Ёшларнинг никоҳ тўйлари нишонланяпти. Эндиликда фермер маҳаллада ҳамма шароитга эга бўлган бекат қуриш ҳаракатида. Гўзаллик салони, пайнет, пойабзал тузатиш устахонаси ва бошқа хизматларни ўз ичига олган маиший хизмат шохобчасини ишга туширишни мўлжаллаяпти.

Янги соҳалар ҳисобига фермер бу йил 20 та янги иш ўрни яратди. Мўлжалдаги ишлар поёнига етса, яна 30 та қўшимча иш ўрни вужудга келтирилади. Шу атрофдаги касб-ҳунар коллежларини битираётган ёшлар учун иш масаласи муаммо бўлмайди. Қилинадиган ишлар, режалар бисёр. Энг муҳими, пешқадам фермер, касаба уюшмасининг фаол аъзоси, маҳалла жонкуяри Адилбоқи Омонов бунга имконият топмоқда. Қилган ҳар бир иши ўз самарасини беряпти.

...Ҳар бир жабҳада рўй бераётган янгиланишлар, юксалишлар асло тўхтамайди. Юрт ободлиги, кўнгиллар шодлиги йўлида яна янгидан-янги дадил қадамлар қўйилади, эзгу ишлар қилинади. Бир сўз билан айтганда, ҳаётнинг ҳар бир куни бизга гўзал ва обод турмушни инъом этаверади. Озод ва обод юртимиз янада гуллаб-яшнайди. Унинг жилосидан кўзлар қамашади, кўнгиллар равшан тортади. Ўзбекистон шундай бетакрор диёр, муқаддас Ватандир.

Рустамжон АҲМАДАЛИЕВ,
журналист

САВОЛ: Қандай ҳолларда 80 фоиз ва 100 фоиз миқдорида касаллик варақасига ҳақ тўланади? Унда меҳнат стажи, бошқа имтиёзлар эътиборга олинадими?
Ойгул ХЎЖАЕВА,
Нарпай туманидаги «Зирабулоқ» пахта заводи кутубхоначиси

ЖАВОБ: Вақтинча меҳнатга қобилиятсизлик нафақаси иш стажининг давомийлигидан қатъи назар иш ҳақининг 100 фоизи миқдорида қуйидагиларга тўланади:

ишлаётган Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиларига;

-байналмилал жангчиларга ва уларга тенглаштирилган бошқа шахсларга;

-қарамоғида 16 ёшга (ўқувчилар 18 ёшга) етмаган уч ёки ундан ортиқ болалари бўлган ходимларга;

-Чернобил АЭСдаги авария оқибатларини тугатишда қатнашган ходимларга;

-Чернобил АЭСдаги авария натижасида радиоактив ифлосланиш зонасидан эвакуация қилинган ва кўчирилган, қон ҳосил қилувчи органлар касалликлари (ўткир лейкоз), қалқонсимон без (аденома, рак) ва хавфли ўсмалар билан боғлиқ касалликларга чалинган ходимларга;

-меҳнатда майибланиш ва касб касаллиги натижасида вақтинча меҳнатга қобилиятсиз бўлган ходимларга.

Ижтимоий аҳамиятга эга бўлган касалликлар (сил касаллиги, онкология касалликлари, янгидан пайдо бўладиган хатарли ўсимталар, жинсий йўл билан ўтадиган касалликлар, СПИД, мохов (лепра) касаллиги, руҳий касалликлар) бўйича ҳисобда турган ходимларга улар томонидан давлат ижтимоий суғурта бадали тўлаган даврининг (умумий иш стажининг) давомийлигига боғлиқ равишда вақтинча меҳнатга қобилиятсизлик нафақаси қуйидаги миқдорларда тўланади:

а) умумий иш стажи 8 йил ва ундан ортиқ бўлган ходимларга иш ҳақининг 100 фоизи миқдорида;

б) умумий иш стажи 5 йилдан 8 йилгача бўлган ходимларга иш ҳақининг 80 фоизи миқдорида;

в) умумий иш стажи 5 йилгача бўлган ходимларга иш ҳақининг 60 фоизи миқдорида.

Юқорида назарда тутилган ходимлардан ташқари қолган ходимларга вақтинча меҳнатга қобилиятсизлик бўйича нафақа қуйидаги миқдорларда тўланади:

а) умумий иш стажи 8 йил ва ундан ортиқ бўлган ходимларга ҳамда 21 ёшга етмаган чин (сағир) етимларга иш ҳақининг 80 фоизи миқдорида;

б) умумий иш стажи 8 йилгача бўлган ходимларга иш ҳақининг 60 фоизи миқдорида.

САВОЛ: Ходимларнинг касаллик варақаси ким томонидан тўлдирилади?
Яхшинор АЛЛАЁРОВ,
Самарқанд тиббиёт институти проректори

ЖАВОБ: Ходимлар вақтинча меҳнатга қобилиятсизлик муддати тугаганидан сўнг ишга чиқишининг биринчи кунидаёқ корхонага вақтинча меҳнатга лаёқатсизлик варақасини тақдим этадилар. Меҳнатга қобилиятсизлик давом этаётган ҳолларда, навбатдаги иш ҳақи берилиши вақти келганда топширилиши мумкин.

Корхонада вақтинча меҳнатга лаёқатсизлик варақасининг «Табелчи томонидан ва кадрлар бўлими томонидан тўлдирилади» деган бўлимларига зарур маълумотлар ёзилади ва вақтинча меҳнатга лаёқатсизлик варақаси (бемор ҳақидаги маълумотлар ёзиб, имзо қўйилади) ижтимоий суғурта комиссиясига топширилади.

САВОЛ: «Ўзбекистон Қаҳрамони» унвони олган шахсларга қандай қулайликлар мавжуд?
Жавод МУСИНОВ,
Самарқанд шаҳри

ЖАВОБ: «Ўзбекистон Қаҳрамони» унвони олий даражадаги мукофот бўлиб, Ўзбекистон Республикаси фуқароларига давлат ва халқ олдидаги қаҳрамонона жасорат кўрсатиш билан боғлиқ хизматлари учун берилади. «Ўзбекистон Қаҳрамони» унвони билан тақдирланган шахсга «Олтин Юлдуз» медали ва унвон берилганлиги тўғрисидаги тегишли ҳужжат топширилади.

«Ўзбекистон Қаҳрамони» унвони билан тақдирланган шахслар ойлик иш ҳақига ёки пенсияга қўшимча равишда энг кам ойлик иш ҳақи миқдорида ой сайин тўланадиган устама мукофот оладилар. «Ўзбекистон Қаҳрамони» унвони билан тақдирланган шахслар Ўзбекистон Республикаси ҳудудида давлат пассажир транспортининг барча турларида (таксидан ва бошқа транспорт турларининг буюртма рейсларидан ташқари) текинга юриш ҳуқуқига эгадирлар.

«Ўзбекистон Қаҳрамони» унвони билан тақдирланган шахслар қонун ҳужжатларида белгилаб қўйиладиган бошқа имтиёзлардан ҳам фойдаланадилар.

САВОЛ: Пенсияга чиққач, яна ишга кирдим. Аввал 1 ставка ишлардим ҳамда 50 фоиз миқдорида пенсия олардим. Яқинда иш ставкам 0,5 га туширилди. Энди пенсияни қанча миқдорда оламан?
Ирина ДАРАСОВА,
Самарқанд шаҳридаги Сиёб педагогика коллежи ўқитувчиси

ЖАВОБ: Қуйидаги ишлаб турган пенсионерларга 100 фоиз миқдорида нафақа пули тўланади:

а) Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиларига;

б) 1 ва 2 гуруҳ ногиронларига;

с) Чернобил АЭСдаги авария оқибатларини тугатишда қатнашган ходимларга;

д) Чернобил АЭСдаги авария натижасида радиоактив ифлосланиш зонасидан эвакуация қилинган ва кўчирилган, қон ҳосил қилувчи органлар касалликлари (ўткир лейкоз), қалқонсимон без (аденома, рак) ва хавфли ўсмалар билан боғлиқ касалликларга чалинган ходимларга;

г) Маҳалла фуқаролар йиғини раисларига.

Қолган ишлаб турган пенсионерларга тўлиқ ёки ярим иш куни ишлашидан қатъи назар 50 фоиз миқдорида нафақа тўланади.

САВОЛ: Сержантлар тайёрлаш мактабида ишлайман. Бизга иш ўринлари қисқарганлиги сабабли 2 ойдан сўнг ишдан бўшатилишимиз тўғрисида огоҳлантириш хати беришди. Жорий йил 1 июлдан бошлаб биз билан тузилган меҳнат шартномаси бекор қилинди. Икки ойлик тўланиши лозим бўлган компенсация тўловлари ходим огоҳлантирилгандан кейин тўланадими ёки ходим билан меҳнат шартномаси бекор қилинган кундан эътиборан ҳисобланадими?
Ирина ЧИСТЯКОВА,
Сержантлар тайёрлаш мактаби ишчиси

Ходимлар сони (штати) ишлар ҳажмининг қисқарганлиги сабабли меҳнат шартномаси бекор қилинган кундан бошлаб ҳисобланади. Ходим биринчи ой учун ўзига мақбул келган иш тополмаса, иш берувчи томонидан ўртача иш ҳақи миқдорида компенсация тўланади. Агарда иккинчи ойда ҳам иш тополмаса, иккинчи ой учун берилади. Меҳнат шартномаси бекор қилинган кундан бошлаб ўн календар кун мобайнида маҳаллий меҳнат органида иш қидираётган шахс сифатида рўйхатдан ўтган бўлса, маҳаллий меҳнат органи берган маълумотномага биноан учинчи ой учун ҳам олдинги иш жойларидан ўртача иш ҳақи олиш ҳуқуқига эга бўладилар.

Самарқанд вилоят касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси кенгаши юридик бўлими мудири Ф.САЪДУЛЛАЕВ жавоб берди.

Жиззах вилоят касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси кенгаши жамоаси маданий-маърифий ва спорт ишлари бўлими мудири Шарофиддин Баҳриддиновга онаси
Махсуда БАҲРИДДИНОВАнинг
вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Халқаро турнир

Шахмат маликалари мусобақаси якунланди

Ўзбекистон Тасвирий санъат галереясида Халқаро шахмат федерацияси, мамлакатимиз шахмат федерацияси ҳамда «Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми» жамғармаси ҳамкорлигида ташкил этилган хотин-қизлар ўртасидаги ФИДЕ Гран-присининг учинчи босқич баҳслари ниҳоясига етди.

Хотин-қизлар ўртасидаги олти халқаро турнирдан иборат ФИДЕ Гран-приси жаҳон шахмат тожи учун курашиш имконини берадиган мусобақадир. 2013-2014 йилларда ўтказиладиган ушбу турнирда умумий ҳисобда 18 нафар шахматчи иштирок этади. Ҳар бир босқичда 12 нафардан шахматчи йиғилади. Шу тариқа уларнинг ҳар бири Гран-при сериясидаги тўрттадан турнирда қатнашади. Якунда энг кўп балл жамғарган шахмат устаси 2015 йилда амалдаги жаҳон чемпиони билан шахмат тожи учун ўйин партиядан иборат учрашув ўтказиш имконига эга бўлади.

Гран-при босқичларига Женева, Дилижан, Тошкент, Ханти-Мансийск, Тбилиси ва Эрденет шаҳарлари мезбонлик қилади.

Пойтахтимизда ўтган нуфузли турнирда ўн икки нафар кучли шахматчи — Осиё чемпионати ва Осиё ўйинлари кумуш медали совриндори, халқаро гроссмейстер Нафиса Мўминова, жаҳон шахмат олимпиадаси, жаҳон ва Европа чемпионати совриндори грузиялик Бела Хотенашвили, қизлар ўртасида кўп карра жаҳон чемпиони ҳиндистонлик Хампи Конеру, Осиё чемпионати кумуш медали совриндори ва Хитой чемпиони Цзю Венцзюн, жамоавий жаҳон чемпионати, Европа чемпионати ғолибаси, тезкор шахмат — блиц бўйича жаҳон чемпиони украиналик Катерина Лагно, жаҳон ва Европа чемпиони болгариялик Антоанета Стефанова, 20 ёшгача қизлар ўртасида жаҳон чемпиони ҳиндистонлик Харика Дроновалли, жаҳон ва Европа чемпиони, жаҳон шахмат олимпиадаси икки карра ғолибаси россиялик Александра Костенюк, Европа чемпионати совриндори ва олти карра Арманистон чемпиони Элина Даниэлян, 18 ёшгача бўлган қизлар ўртасида жаҳон ва Европа чемпиони россиялик Олга Гиря, 20 ёшгача бўлган қизлар ўртасида жаҳон чемпиони хитойлик Чжао Сюэ, халқаро турнирлар ғолибаси қозоғистонлик Гулисхон Накбоева иштирок этди.

Мусобақа қоидасига кўра, ФИДЕ Гран-приси босқичида шахматчилар ҳар даврали тизимида жами 11 партия ўйин ўтказди. Нафиса Мўминова қозоғистонлик Гулисхон Накбоева ва хитойлик Цзю Венцзюнни мағлубиятга учратди. Арманистонлик Элина Даниэлян ва украиналик Катерина Лагно билан дуранг ўйнади.

Ўзбекистон Тасвирий санъат галереясида ўтган тақдирлаш маросимида 8 очко билан биринчи ўринни эгаллаган Хампи Конеруга олтин медал топширилди. Кумуш медал Бела Хотенашвили, бронза медал Катерина Лагнога насиб этди.

ФИДЕ Гран-присининг тўртинчи босқичи 2014 йилнинг 2-16 май кунлари Россиянинг Ханти-Мансийск шаҳрида бўлиб ўтади.

Маросимда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари А.Икромов иштирок этди.

Байрам АЙТМУРОДОВ,
ЎзА мухбири.

Суратда: олтин медал соҳибаси Хампи Конеру.

Муҳаммад АМИН
(ЎзА) олган сурат

Кўргазма

Ўзбекистон Бадиий академиясининг Тошкент фотосуратлар уйида Ўқитувчи ва мураббийлар кунига бағишланган катта кўргазманинг «Устозларга таъзим» деб номланган қисмидан рассом Рихсивой Аюпов ижодига мансуб 100 та рангтасвир асари жой олган.

Таъзим

Рассом 35 йилдан буён Камолиддин Беҳзод номидаги Миллий Рассомчилик ва дизайн институтида талабаларга сабоқ бериб келмоқда. Кўп қиррали ижодкор Ўзбекистон халқ хўжалиги кўргазмаси рассомлар устахонасида ҳам фаолият олиб борган. Шунингдек, у Ўзбекистон халқлари тарихи ҳамда Туркистон Ҳарбий Қўмондонлик музейи экспозицияси лойиҳаси муаллифларидан биридир...

Кўргазмага қўйилган асарларни томоша қилар экансиз, ижодкор анчайин жаҳонгашта, нозиктаъб, жуда синчков эканлигига амин бўласиз. Чунки, унинг асарлари манзарага, ҳам асарлари турли жойлардаги табиат кўринишлари ва кўплаб тарихий шаҳарларнинг меъморий ёдгорликларини акс эттирган. Бундай рангтасвирлар сирасига «Чорбоғда куз», «Кумушкон кўли», «Хумсонда баҳор», «Чорбоғ баҳор», «Қора денгиз соҳилларида» номли ҳамда Бухоро, Хива, Самарқанд шаҳарларини акс эттирувчи, ўз таркибига бир неча ўнлаб манзараларни қамраб олувчи катта туркумларни киритишимиз мумкин.

Мусаввир ўз асарларида серхил рангларни унумли фойдаланади. Ҳар бир манзарага ўз ҳиссиёти, ўй-хаёллари, воқеаликдан олган таассуротларини ҳам образли тарзда сингдириб юборади.

Натижада реалистик йўналишдаги, аммо ўз композиция ечимига кўра жуда ҳам ички дунёси, қизиқишлари ва маҳоратини ўзида мужассам этувчи рангтасвирлар яралади. «Тошкент. Эрта куз», «Хожикент — Чинорак», «Чорбоғ. Угам», «Хожикент. Чирчиқ дарёси», «Хумсон қишлоғи», «Чорбоғ тўғони», «Паркент — Кумушкон йўли», «Фарғона. Чимён қишлоғи», «Ангрен ёзги кафе», «Чорбоғда қиш» каби кўплаб рангтасвирлар ана шулар жумласидандир.

Тарихий меъморий ёдгорликлар тасвири акс этган «Тоқи заргарон», «Бухоро. Нақшбандий масжиди», «Хива. Шоҳ Зайнутдин ҳовузи» ҳамда Самарқанд шаҳри осори-атиқа манзиллари ифодаланган асарлар тиниқ тасвири, этнографик кўриниши билан эътиборни тортади.

— Инсон ҳаёти мисоли оқар дарё, — дейди Р.Аюпов. — Ҳаёт йўлимда устоз рассомлар — В.Перов, Н.Шин ва В.Кузнецов санъат сирларини ўргатдилар. Уларнинг сабр-характлари натижасида мен ҳам устозлик шарафига муяссар бўлдим.

Ўз билим, тажрибаларини сидқидилдан шогирдларига ўргатиб келаётган устоз рассом кўргазмаси санъат ихлосмандларига олам-олам таассуротлар туҳфа этмоқда.

Баҳром ТОЖИЕВ,
санъатшунос

Болалар спорти

Пойтахтимиздаги «Жар» стадионида «Футболимиз келажаги» Республика кубоги мусобақаларининг финал босқичи ўтказилди.

Маҳалла чемпионлари

«Маҳалла» хайрия жамоат фонди, Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши ва бир қатор идоралар билан ҳамкорликда ташкил этилган анъанавий «Футболимиз келажаги» мусобақаларининг ҳудудий босқичлари юқори савияда ўтказилди.

Турнир маҳалла ёшларининг бўш вақтини мазмунли ташкил этиш, улар ўртасида футболни янада оммалаштириш, иқтидорли ёшларни қўллаб-қувватлаш мақсадида ташкил этилди.

Бу галги мусобақанинг финал босқичи уч ёш тоифасида – 9-10, 11-12 ва 13-14 ёшли ўғил болалардан иборат жамоалар ўртасида бўлиб ўтди. Мусобақанинг қуйи босқичларида бир миллиондан ортиқ бола иштирок этди.

Финал босқичида Фарғона вилояти Риштон тумани «Чиннигарон» (9-10 ёш), Тошкент шаҳри Яккасарой тумани «Қушбеги» (11-12 ёш), Фарғона вилояти Бағдод тумани «Ирғоли» (13-14 ёш) маҳаллалари футбол жамоалари ғалаба нашидасини сурдилар.

Ғолибларга ЎзКУФК ва «Маҳалла» хайрия жамоат фонди Республика бошқаруви ҳамда бошқа бир қатор ҳамкор ташкилотлар томонидан кубок, медал, диплом ва эсдалик совғалари топширилди.

Ўзбек эстрадаси вакиллари томонидан ижро этилган куй ва қўшиқлар томошабин ва йиғилганларда катта таассурот қолдирди.

Сардор ЁҚУБОВ,
ЎзКУФК маданий-маърифий ишлар бўлими етакчи мутахассиси

Қўлигул педагог

Нукус шаҳридаги 33-ихтисослаштирилган тасвирий санъат мактабида ўқувчиларга ранг-тасвирдан сабоқ бериб келаётган Махада Алламбергенова қўғирчоқлар ясаш билан ҳам шуғулланади.

Миллий қадрият ва анъаналар акс этган ижодий ишлари кўргазма ва танловларда совринли ўринларни эгаллаган. Қўғирчоқлар ясаш бўйича маҳорат сабоқларида ёшларга ўз ҳунарини сидқидилдан ўргатади.

***Суратда:** (ўнгдан) Махада Алламбергенова шогирдлари Сора Иброҳимова ва Бахтигул Айтмуродова билан.*

Мақсад ҲАБИБУЛЛАЕВ
(ЎзА) олган сурат

Сизни қизиқтирган мавзу

Миллат генофондини мустаҳкамлашга қаратилган «Соғлом она — соғлом бола» концепцияси асосида кенг кўламли чора-тадбирларнинг ҳаётга жорий этилиши бугун ўз самарасини бераяпти.

Тиббиётимизда янги тизим — замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган скрининг ва перинатал марказларига асос солиниши эса она ва бола саломатлигини асраш, соғлом фарзанд туғилиши ва камолга етишини таъминлашда муҳим омил бўлаётир. Давлатимиз томонидан поливитаминларни харид қилиш учун керакли миқдорда маблағ ажратилиб, ҳар йили қишлоқ жойларда истиқомат қилаётган 400 минг нафар ҳомиладор аёлни соғломлаштириш, оналар саломатлигини мустаҳкамлаш ва болаларнинг туғма нуқсонлар билан туғилишининг олдини олиш имконияти яратилаётир. Ҳозир унни зарур микроэлементлар билан бойитиш, тузни йодлаш дастурлари ҳам муваффақиятли олиб борилмоқда. Бундай хайрли ишлар самараси ҳамда даволаш ва профилактика хизматларининг ўз вақтида кўрсатилаётгани сабабли, аҳоли ўртасида йод танқислиги ва туғиш ёшидаги аёллар орасида камқонлик касаллиги сезиларли даражада камайди. Тошкент шаҳридаги 55-оилавий поликлиникаси олий тоифали шифокори Мавжуда Маҳмудова билан суҳбатимиз амалга оширилаётган кенг кўламли ишлар эътирофидан бошланди.

«Бахтиёр оналик саодати насиб этсин...»

— Давлатимиз томонидан соғлом она — соғлом бола камоли учун барча шароитлар яратилган. Ҳомиладор аёлнинг ўзи, оиласидагилар соғлом фарзандни дунёга келтириш учун нималарга эътибор қаратиши зарур?

— Соғлом онадангина соғлом фарзанд дунёга келади. Бу ҳақиқатни амалиётда жуда кўп кўрганман. Ҳомиладорлик оналикнинг бошланишидир. Аёл бўйида бўлган кундан ҳам руҳан, ҳам жисмонан ўзгаради. Бу даврда аёлнинг бирор дардга чалиниши, нотўғри овқатланиши ҳомиладорликнинг оғир кечишига сабаб бўлади. Энг ёмони, туғилажак фарзанд саломатлигига салбий таъсир кўрсатади.

Яна шуни унутмаслик керакки, ҳомиладор аёл соғлом турмуш тарзига риоя этиши шарт. Спиртли ичимликлар ичиши, тамаки чекиши маън этилади. Айниқса, билиб-билмай, ўзбошимчалик билан дори ичишдан сақланиш даркор. Бу турли касалликлар, масалан, асаб тизимининг зарарланиши, қон айланиш тизимининг бузилиши, юрак хасталикларига чалиниш эҳтимолини оширади.

— Кўпчилик қайноналар келинларида бирор касаллик аломатини сезсалар, шифобахш ўсимликдан тайёрланган дориларни беришади. Шу тўғрими?

— Ҳомиладор аёлни нуронийларимиз бежиз икки дунё орасида турган фариштага қиёслашмайди. Бир вужудда икки жоннинг яшаши қийин ҳолат. Бу пайтда турли ўзгаришлар, касалликлар кузатилади. Шунинг учун гинеколог врач маслаҳатисиз ўсимликдан тайёрланган дориларни қабул қилиш мумкин эмас. Айниқса, бу пайтда жинсий безларнинг гормонал фаолиятини рағбатлантирувчи шифобахш гиёҳлар — қоқи ўт, қашқарбедадан тайёрланган дамламаларни ичиш тавсия этилмайди. Шунингдек, бўтакўз, қора андиз, забтурум, дастарбош, ровочдан тайёрланган дориларни ҳам шифокор маслаҳатисиз ичиш ёмон оқибатларга олиб келиши мумкин. Ҳатто денгиз карами, саримсоқ, селдерей, петрушка, укроп, тузланган бодрингни ҳам гинеколог рухсати билан истеъмол қилиш тавсия этилади.

— Унда ҳомиладор аёл қандай овқатланиши керак?

— Ҳомиладор аёл ва ҳомилага шифобахш микроэлементлар сув билан ҳаводек зарур. Боланинг соғлом, бекаму кўст ривожланишида уларнинг ўрни жуда катта. Бу микроэлементлар сабзавот ва мевалар, турли шифобахш гиёҳларда мавжуд. Айниқса, олма ҳомиладор аёл учун жуда фойдали. Ҳар куни ҳеч бўлмаганда 2-3 дона олма еган аёл камқонликдан маълум даражада муҳофазаланади. Шу билан бирга наъматак, облепиха, қора смородина, лимон ва кўк пиёз организмни мустаҳкамлайдиган ва турли касалликларга чидамлилигини кучайтирадиган фаол биологик моддаларга бой. С ҳамда В витаминлар бошоқларда, дуккаклиларда, исмалоқда, помидорда ва ачитқиларда бўлишини ҳамиша ёдда тутиш керак. Аёл саломатлигини маромида ушлаб туришда наъматак, қовоқ, қора смородина, доривор мойчечак, пастернак ҳам жуда фойдали. Унган буғдой, тухум сариғи ҳомиладорлар учун жуда зарур.

Кунгабоқар, унган буғдой, қулупнай, жўхори, редиска, шолғомда кремний кўп бўлгани учун ҳомиладор аёлларга ушбу неъматларни тавсия этамиз.

Ўрнини ҳеч нарса босолмайдиган калий қуритилган мевалар, исмалоқ, чўғда пишган картошка, қора смородина, анжир, наъматак, черника, маймунжонда кўп. Шунингдек, ҳомиладор аёл организмида мис етарли бўлиши керак. Балиқ ва ҳайвон жигари, унган буғдой, кўк сабзавотлар, майиз еб туриш мисга бўлган эҳтиёжни таъминлайди.

Гўшт, сут, тухум, кўк сабзавотлар, мевалар, дон-дунлар, чиннигул, занжабил марганецнинг манбаи ҳисобланади. Хром бузоқ жигари, унган буғдой, руҳ, пиёз, карам, сули ёрмаси, қўзиқорин таркибида кўп бўлади.

Мабодо, аёл организмида кальций етишмаса тишлар касалланади. Негаки, ҳомила она тишларидан кальцийни «сўриб» олади. Кальций эса бола суякларининг шаклланиши учун муҳим аҳамиятга эга. Ўрик, узум, лавлаги, помидор, оқ бошли карам, бақлажон, кўк пиёз, салат барги, нўхот, маймунжонда кальций кўп бўлади.

— Демак, ҳомиладорлик даврида аёлнинг овқатланиши қатъий назоратда бўлиши лозим?

— Бу — табиий. Чунки энди аёл вужудидаги икки жон учун масъул. Бу дегани унга икки карра эътибор зарур. Ҳомиладорликда аёлнинг касалликка мойиллиги кучаяди, турли юқумли касалликлар хуруж қилиши мумкин. Шуни ҳисобга олиб, ҳомиладорлик даврида наъматакни қайнатиб, унга асал қўшиб ичиб юриш фойдали, чунки бу қайнатмада витамин С, В, РР, темир ва бошқа шифобахш моддалар кўп.

Шуни унутмаслик керакки, ҳомиладор аёл учун Е витамин жуда зарур. У бола тушишнинг олдини олади. Сут безлари фаолиятини яхшилайди. Е витамини она сути ҳосил бўлишини яхшилайди.

Унган буғдойда витамин Е жуда кўп бўлади. Шунинг учун уни пиширмасдан истеъмол қилган маъқул. Бола тушиш хавфи бўлганда ҳар куни унган буғдойдан 100 гр. истеъмол қилиш керак. Профилактика мақсадида 50 гр. етади. Унган буғдой гўшт қиймалагич ёки миксердан ўтказиб, озгина асал қўшиб, нонга суртиб ейилади. Бундан ташқари, ҳомиладор аёл кўзи ёригунча 1 стакан қайнатилган иссиқ сувда яримта лимонни сиқиб, бир қошиқ асал солиб ичиб туриши глюкоза қўшилган аскорбин кислотанинг бир марталик инъекцияси ўрнини босади ҳамда С витаминининг бир кунлик меъёрини таъминлайди.

— Токсикознинг енгил ўтиши учун нималарга эътибор бериш керак?

— Кўнгил айниши, қайт қилишнинг олдини олиш учун нонуштада мева ёки сабзавотларнинг шарбатини ёки бўлмаса лимонни сиқиб, сувини ичиш керак.

Қичитқи ўт асал билан истеъмол қилинса, ментал томчилари ёки ялпизни дамлаб анор суви қўшиб ичилса ҳам кўнгил айнигани қолади. Бундан ташқари, токсикозда дон-дун дағал тортилган буғдой нони, картошка еб туриш фойдали. Эрталаб сули ёрмаси бўтқаси, сут-қатиқ, қаймоқ, сметана, қайнатилган сабзавотлар, суюқ ош фойдали. Аччиқ, қовурилган ва ёғли таомлардан сақланиш лозим.

— Ҳомиладор аёлларнинг кўпчилиги сочининг тўкилишидан шикоят қилади. Бунинг сабаби нимада?

— Соч тўкилиши организмда кремний микроэлементи етишмагандан келиб чиқади. Юқорида таъкидланган кремнийнинг ўрнини тўлдирадиган маҳсулотларни истеъмол қилиш керак. Газанда ўт қайнатмаси соч тўкилишининг олдини олиб, ҳомиладор аёлнинг саломатлигига ижобий таъсир кўрсатади. Қариқиз соч илдизини бақувват қилади.

Ҳомиладорликда соғлом турмуш тарзига жуда эътиборли бўлиш талаб этилади. Бадантарбия, айниқса, меъда-ичак ишини яхшилайдиган машқлар билан шуғулланиш керак. Нонуштадан 2 соат олдин 1 чой қошиқ буғдой кепаги ивитиб еб турилса, ич равон келади. Шунингдек, эрталаб олма ва ётишдан аввал апелсин ейилса ҳам ич яхши юришади. Бундан ташқари, сабзи шарбати ичиб турилса ҳам яхши.

— Баъзи аёлларнинг сути кам бўлиб, бу гўдак саломатлигига салбий таъсир кўрсатади.

— Эмизикли аёллар қовурилган гўшт, қанд, шакар, қаҳва, қовун, помидор, олхўри, анжир, шоколад, апелсин, мандарин емаганлари тузук. Қовоқ, қулупной, асални ҳам камайтирган маъқул.

Сутни кўпайтириш учун кепакли нон, зира, арпабодиён, сут, сутли чой, сабзи шарбати тавсия этилади.

— Ҳомиладор аёлларга яна қандай тавсияларингиз бор?

— Омон-эсон туғиб олай десангиз, аввало, камроқ ётинг, кўпроқ ҳаракатда бўлинг. Дам олиб-дам олиб ҳовлиларни супуринг, пол артинг. Зинҳор оғир нарса кўтарманг, от, велосипед минманг, сакраманг. Паст пошнали пойабзал кийинг. Ҳомиланинг иккинчи ярмида чўзиладиган машқлар қилманг. Айниқса, баланд дорга кир ёйишда эҳтиёт бўлинг. Дарахт шохларидан чўзилиб мева узманг. Бунда ҳомила нотўғри туриб қолиши мумкин, бу эса туғрукда асорат пайдо бўлишига олиб келади.

Юқоридаги тавсияларга оғишмай риоя қилсангиз, бахтиёр оналик саодати сизни ҳеч қачон четлаб ўтмайди.

Суҳбатдош:
Амина ҚОДИРОВА,
«Ishonch» мухбири

O'zbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasi

Muassis:
O'zbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasi

Bosh muharrir o'rinbosari
Zayniddin Rixsiyev

Tahrir hay'ati:
Muhammad Ali Ahmedov, Baxtiyor Mahmadaliyev, Oksana Belausova, Sog'indiq Niyetullayev, Eson Rajabov, Jahongir Sharofboyev (Mas'ul kotib).

2007 yil 11 yanvarda O'zbekiston Matbuot va axborot agentligida 0116-raqam bilan ro'yxatga olingan.
ISSN 2010-5002

Gazeta ofset usulida, A-2 formatida bosildi. Hajmi 2 bosma taboq.

Bo'limlar:
Kasaba uyushmalari hayoti — 256-87-63, Huquq va xalqaro hayot — 256-64-69, Milliy-ma'naviy qadriyatlar va sport — 256-82-79, Xatlar va muxbirlar bilan ishlash — 256-85-43, Reklama va e'lonlar — 256-87-73.

Viloyatdagi muxbirlar:
Andijon + 998 91 141-27-70; Buxoro + 99893 653 50 81; Sirdaryo + 998 90 999 58 30; Jizzax + 998 94 418-67-49; Navoiy + 998 94 226-28-84; Namangan + 998 90 260-50-77; Samarqand + 998 93 352-50-87; Qashqadaryo +998 91 467-30-01; Surxondaryo + 998 95 502-16-68; Farg'ona + 998 90 583-49-79; Qoraqalpog'iston Respublikasi va Xorazm + 998 90 719-48-00.

Manzilimiz:
100165, Toshkent shahri, «Buxoro» ko'chasi, 24-uy

Nashr ko'rsatkichi:
133

Gazeta haftaning seshanba, payshanba va shanba kunlari chiqadi. Sotuvda erkin narxda.

Navbatchi muharrir:
A.Qodirova
Navbatchi:
N.Mahamov
Musahhih:
S.Shodiyeva

Bosishga topshirish vaqti -18.30
Topshirildi -18.40

E-mail:ishonch2012@gmail.com

Gazeta «Ishonch»ning kompyuter markazida terildi va sahifalandi.
Sahifalovchi: H.Abdujalilov

«Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosmaxonasida chop etildi. Korxona manzili: «Buyuk Turon» ko'chasi, 41-uy.

«Ishonch»dan olingan ma'lumotlarda manba sifatida gazeta nomi ko'rsatilishi shart. Mualliflar fikri tahririyat nuqtai nazaridan farqlanishi mumkin.

Buyurtma Г —1011 | 13821 nusxada bosildi | 2 3 4 5